

УДК 65.011.56

СОРОКІНА А.М., ГАЛЯС Д.О., ЛЕВТЕРОВА А.І.

ОПТИМІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

У цій статті описані основні принципи, щодо оптимізації та розвитку системи менеджменту в умовах глобальної цифровізації. Розглядається важливість змісту цифрових технологій у сучасному житті. Було проаналізовано саме поняття «цифровізація» з точки зору різних джерел та авторів. Наведені складнощі та суперечності, що виникають у процесі впровадження цифровізації у сучасну систему менеджменту. На основі дослідження зроблені висновки що впровадження цифровізації у системи менеджменту різних підприємств стає все більш розповсюдженим явищем.

Ключові слова: цифровізація, менеджмент, цифровізація менеджменту, управління.

В этой статье описаны основные принципы оптимизации и развития системы менеджмента в условиях глобальной цифровизации. Рассматривается значимость содержания цифровых технологий в современной жизни. Было проанализировано само понятие «цифровизация» с точки зрения разных источников и авторов. Приведены сложности и противоречия, возникающие при внедрении цифровизации в современную систему менеджмента. На основе исследования сделаны выводы, что внедрение цифровизации в системы менеджмента различных предприятий становится все более распространенным явлением.

Ключевые слова: цифровизация, менеджмент, цифровизация менеджмента, управление.

This article describes the basic principles of optimization and development of the management system in the context of global digitalization. The importance of the content of digital technologies in modern life is considered. The concept of “digitalization” itself was analyzed from the point of view of various sources and authors. The difficulties and contradictions that arise when introducing digitalization into a modern management system are presented. Based on the study, it was concluded that the introduction of digitalization into the management systems of various enterprises is becoming more and more common.

Key words: digitalization, management, digitalization of management, management.

Постановка проблеми. Цифрові технології швидко змінюють нашу економіку та наше суспільство. В умовах цифрової економіки перед менеджерами постають нові завдання, змінюється їх роль та принципи управління компанією. Зокрема перед ними постає питання: які саме технології та принципи цифрової економіки необхідно впроваджувати? Тому надзвичайно актуальним є вміння розуміти та аналізувати, що саме таке цифровізація та які можливості вона надає.

Аналіз досліджень. Над вивченням питань впровадження цифрових технологій у систему управління працювало багато науковців. Інформаційні технології

управління підприємством як сучасний фактор конкурентоздатності підприємства досліджено А.В. Каюченко. Сутність, тенденції та розвиток цифрових технологій в управлінні персоналом досліджувала В.М. Жуковська. Етапи становлення цифрової економіки досліджувала С.В. Коляденко.

Метою дослідження є вивчення впливу процесів цифровізації на загальноновизнані підходи менеджменту як науки про управління. Об'єкт дослідження - наука управління (менеджмент), що трансформується (під впливом цифрових

© Сорокіна А.М., Галяс Д.О., Левтерова А.І., 2021

технологій). Предметом дослідження є сукупність концептуальних економічних, організаційних та управлінських відносин, що складаються у процесі розвитку та впливу цифрових технологій на базові положення управлінської науки.

Виклад основного матеріалу. Як основний вид діяльності керівника управлінське рішення у всіх сферах діяльності і на всіх стадіях управління базується на розумінні об'єктивних закономірностей розвитку системи, що підлягає управлінню. Зазначене рішення складається із системи послідовних, цілеспрямованих, взаємопов'язаних та логічних управлінських дій, які мають забезпечувати розробку, прийняття та його виконання, що гарантує досягнення мети. [1, с.209]

В даний час існує безліч методів розробки управлінських рішень, а саме:

1) кількісні методи, наприклад: статистичні та математичні; метод моделювання та побудови кривих ризику та ін.

2) якісні методи, а саме: метод розробки сценаріїв, метод експертних оцінок, метод Дельфі, побудова «дерева рішень», «дерева цілей», «дерева подій».

Особливої популярності набувають методи розробки управлінських рішень на основі використання штучного інтелекту. Статистичні дані свідчать, що у час штучний інтелект впроваджується за багатьма напрямками діяльності підприємства: 41 % підприємств його впроваджують для дослідження та розробок; 32% - для роботи з клієнтами; 19 % – для управління ризиками та ухвалення управлінських рішень. [1, с.211]

Цифровізація є безперечним трендом у житті сучасного суспільства. Наведемо кілька визначень цього терміна.

Цифровізація - це впровадження цифрових технологій у різні сфери життя для підвищення її якості та розвитку економіки [2].

Цифровізація - застосування проривних технологій, що трансформують операційні процеси та бізнес-моделі за рахунок заміщення або доповнення людини на базі використання просунутої аналітики,

штучного інтелекту, мобільних і пристроїв, що носяться, роботизації та інтеграційних технологічних платформ. [3]

Цифровізація - це системний підхід до використання цифрових ресурсів для підвищення продуктивності праці, конкурентоспроможності та економічного розвитку загалом. [4]

Застосування цифровізації для підприємства змінює як зовнішнє середовище організації щодо умов взаємодії з державою, постачальниками і покупцями, і внутрішні процеси, які у компанії, зокрема, у сфері управління.

Умовно «нецифрова» організація, робота якої побудована на застарілих принципах, так чи інакше змушена пристосовуватися до нових умов або залишати ринок, поступаючись місцем новим підприємствам і компаніям, наступним сучасним тенденціям.

До завдань управління організацією за умов цифровізації можна віднести такі:

1) зміна бізнес-процесів компанії на основі передових цифрових технологій;

2) підтримання високого рівня знань менеджменту компаній та

3) спеціалістів у галузі сучасних технологій;

4) підтримка високого ступеня готовності до змін та викликів зовнішнього середовища. [5, с.4]

В даний час класичне розуміння управлінського впливу суб'єкта (керуючої підсистеми) на об'єкт (керованої підсистеми) управління передбачає виділення ряду таких функцій як планування, організація, мотивація, контроль для досягнення поставленої мети в управлінні та в перспективі – реалізації місії керуючої системи. Таким чином, зазначені управлінські функції спрямовують підсистему управління в контексті заявленого цілепокладання, яке для бізнесу може передбачати зростання його вартості, для адміністративно-управлінського апарату – зростання впливу та прагнення до вершин влади, для соціально-економічної сфери суспільства – всебічний гармонійний і збалансований розвиток культури суспільства в напрямку досягнення культивованих цінностей в середовищі, що

динамічно змінюється, і т.д. Проте процеси цифровізації, алгоритмізації тих, що відбуваються щодо «стандартних» критеріїв системи, роблять процес управління формалізованим і дешевим, а тому вже йдеться про застосування відпрацьованих управлінських технологій до об'єкта управління – наприклад, як відомо, у деяких гучних випадках недобросовісного голосування або рекламних компаній зі створення бажаного образу та менталітету у населення. Не секрет, що сьогодні більша частина споживачів формує свою думку (а точніше приходить до неї) під впливом реклами або інформаційних потоків та новин з тих чи інших новинних стрічок (що синтезують новинний потік інформаційно-аналітичними агрегатами, а простіше кажучи – роботами).

Зрозуміло, що в таких умовах від «класичних» функцій залишається лише назва, навіть у них вже немає потреби, оскільки вся робота в умовах домінування комп'ютерних розробок та відповідного програмного забезпечення зводиться до встановлення фільтрів, наборів змінних, тобто елементів управління та орієнтирів на вході такої системи та отримання запланованого результату на виході. Сам процес перетворюється на послідовності управлінських впливів «планування – організація – мотивація – контроль» в алгоритмізовану послідовність комп'ютерних ітерацій «вхід системи – процес системи – вихід системи», реалізованих штучним інтелектом. [6, с.477-478]

Одне з важливих суперечностей цифрової епохи таке: з одного боку, менеджери повинні створювати нові робочі місця, цим виконуючи соціальну відповідальність перед державою і населенням. З іншого боку, менеджери мають запроваджувати передові виробничі технології, які дозволяють підприємству заощадити важливі ресурси. Якщо менеджер не впроваджує передові технології, він піддає величезному ризику компанію, саме виникає ризик технологічного відставання підприємства міста і подальші її закриття.

Список літератури:

1. Мугаєва С.В.. Цифровізація як сучасний вектор розвитку менеджменту. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-kak-sovremennyy-vektor-razvitiya-menedzhmenta/viewer>

Однак за високого впровадження роботизації існує можливість скорочення працівників та зростання безробіття (насамперед серед робітників з низькою кваліфікацією), що, у свою чергу, може призвести до підвищення соціальних протестів та невдоволення населення. Крім того, безпосередньо самі менеджери ризикують втратити свої робочі місця через те, що більшість процесів здійснюватимуться автоматично. Координація процесів відбуватиметься в режимі реального часу і 24/7, що говорить про те, що багато менеджерів просто стануть зайвими через високу цифровізацію процесів. Саме тому перед менеджерами ХХІ століття стоїть дуже важке завдання щодо дотримання балансу між технологічними нововведеннями, серед яких роботизація виробництва та, як наслідок, створення «розумних фабрик» (smart factory), та співробітниками.

Слід зазначити, що існує протилежна точка зору, яка ґрунтується на судженні, що з використанням роботизації на виробництво збільшаться виробничі потужності та відбудеться економія стратегічно важливих ресурсів у підприємства. При цьому працівники зможуть пройти перекваліфікацію, не втратив своїх робочих місць, стануть більш гнучкими та мобільними. [7, с.567-568]

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що управління організацією в умовах цифровізації полягає в насамперед у використанні нових цифрових бізнес-процесів, учасники яких можуть бути розосереджені по всьому світу, підвищення їх ефективності за рахунок «розумнішого» та оперативного управління з урахуванням великої кількості даних. У цілому нині стратегічне планування як і здійснюється менеджерами компанії, але передача процесу прийняття рішення на нижчих рівнях керування цифровими системами є безперечним трендом вже зараз. Щодо виконавців, а не управлінців, то очікується скорочення працівників масових професій. Ціні, як, втім, і зараз, залишаться найбільш талановиті та компетентні співробітники.

2. Бути готовим: які сфери торкнуться цифровізації. URL:
<https://invlab.ru/tehnologii/kakie-sfery-zatronet-cifrovizatsiya>

3. Сірих Т. Цифровізація видобутку та розвідки Роснефть. URL: http://techneft.ru/images/doc/sekcii/06_informatizaciya/8_accenture.pdf
4. Титов Д. Як створити цифрову компанію. Економіка та життя. 2018. - № 45 (9761) URL: <https://www.eg-online.ru/article/385100/>
5. Караваєва О.Д. Управління організацією за умов цифровізації: навчальний посібник. - СПб.: Наукоемні технології, 2020. - 68 с.
6. Левчаєв П. А. Менеджмент епохи цифровізації: цифрові технології та алгоритми штучного інтелекту як керуюча система

сучасної людини. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/menedzhment-epohi-tsifrovizatsii-tsifrovye-tehnologii-i-algoritmy-iskusstvennogo-intellekta-kak-upravlyayuschaya-sistema/viewer>
7. Гадасіна Л.В., Півень Г.І. Цифровізація – загроза чи можливість розвитку для менеджменту? Запитання інноваційної економіки. №4. 2018. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-ugroza-ili-vozmozhnost-razvitiya-dlya-menedzhmenta/viewer>

Бібліографічні описи/Библиографические описания/Bibliographic descriptions

Оптимізація та розвиток системи менеджменту в умовах глобальної цифровізації / А.М. Сорокіна, Д.О. Галяс, А.І. Левтерова // Електронна збірка наукових праць «Е-КОНОМІКА». – Х. :НТУ «ХПІ». – 2021. - № 1(5). – С.70-73

Оптимизация и развитие системы менеджмента в условиях глобальной цифровизации / А.М. Сорокина, Д.А. Голас, А.И. Левтерова // Электронный сборник научных работ «Е-КОНОМИКА». - Х. : НТУ «ХПИ». - 2021. - № 1(5). - С. 70-73

Optimization and development of management system in the conditions of global digitalization / A.M. Sorokina, D.O. Galyas, A.I. Levterova // Electronic collection of scientific papers "E-CONOMICS". – Kharkiv : NTU "KhPI". - 2021. - № 1(5). -P. 70-73

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Сорокіна Анастасія Михайлівна – студентка, Донецький Державний університет управління, e-mail: sorokina.anastasia222@gmail.com

Галяс Дар'я Олексіївна – студентка, Донецький Державний університет управління

Левтерова Анна Ігорівна – студентка, Донецький Державний університет управління

Сорокіна Анастасія Михайлівна – студентка, Донецький Государственный университет управления, e-mail: sorokina.anastasia222@gmail.com

Галяс Дар'я Алексеевна – студентка, Донецький Государственный университет управления

Левтерова Анна Игоревна – студентка, Донецький Государственный университет управления

Sorokina Anastasia Mikhailovna – student, Donetsk State University of Management, e-mail: sorokina.anastasia222@gmail.com

Galyas Darya Oleksiivna – student, Donetsk State University of Management

Levterova Anna Ihorivna – student, Donetsk State University of Management

Посилання на статтю / Reference to the journal article:

ОПТИМІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ [Електронний ресурс] / А.М. СОРОКІНА, Д.О. ГАЛЯС, А.І. ЛЕВТЕРОВА // «Е-КОНОМІКА». Електронна збірка наукових праць. – 2021. – № 1 (5). – С. 70-73. – Режим доступу до журн.: <http://e-conomics.hpi.kh.ua/index.php/journal/article/view/92>